

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

РЯДОВА Л. О.

ШЕСТЕРОВА Л. Є., к. фіз. вих., доцент

Харківська державна академія фізичної культури

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ТРИВАЛОСТІ ЧУТНОСТІ ЗВУКУ ПРИ КІСТКОВІЙ ПРОВІДНОСТІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВАДАМИ ЗОРУ

Анотація. На основі аналізу літературних джерел з'ясовано, що людина отримує звукову інформацію і через кісткову провідність. Встановлено, що результати дослідження тривалості чутності звуку при кістковій провідності дітей середнього шкільного віку з вадами зору були нижче норми.

Ключові слова: вади зору, діти, кісткова провідність, середній шкільний вік, слух.

Вступ. Слух відіграє важливу роль у просторовій орієнтації людини [5].

По звуках діти з вадами зору можуть визначити багато предметних і просторових властивостей навколишнього середовища. При достатньому тренуванні вони можуть по звуку локалізувати його джерело, встановити знаходження предмету, що звучав, у спокої або русі, і навіть визначити швидкість і напрямок його руху [1].

Звук, крім повітряного шляху, може доставлятися до рецепторів по кістковому, а точніше по кістково-тканинному шляху. Під впливом коливань (вібрацій), викликаних джерелом, прикладеним безпосередньо до кісток черепа, виникають їх коливальні рухи, які передаються до жорсткої кісткової капсули лабіринту і далі до рідин лабіринту. Це викликає відхилення основної мембрани з розташованим на ній органом Корті відповідно з частотою.

Слух за участю кісткової провідності відіграє важливу роль у процесі мовлення [7].

В аналізі окремих характеристик руху (темпу, тривалості окремих фаз) важливе місце належить слуховій сенсорній системі. Оцінка діяльності окремих фаз руху базується на різниці мікроінтервалів часу між звуковими сигналами, які надходять до рецепторів слухової сенсорної системи. Це розрізнення здійснюється звукосприймаючим апаратом загальним шляхом, а також внаслідок кісткової провідності [3].

Л. Є. Шестерова [6], І. О. Кузьменко [2] досліджували показники тривалості чутності звуку при кістковій провідності у здорових школярів середніх класів. Робіт, присвячених дослідженню цього питання у дітей середнього шкільного віку з вадами зору у доступній літературі не має.

Все вищевикладене й зумовило актуальність проблеми, яка досліджувалася.

Мета дослідження: дослідити показники тривалості чутності звуку при кістковій провідності дітей середнього шкільного віку з вадами зору.

Матеріал і методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел; метод акуметрії та методи статистичної обробки даних.

Дослідження проводилося на базі комунального закладу «Харківська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів № 12» Харківської обласної ради. В ньому прийняли участь 117 учнів середніх класів з вадами зору.

Результати дослідження. Показниками тривалості чутності звуку при кістковій провід-

Показники тривалості чутності звуку при кістковій провідності дітей середнього шкільного віку з вадами зору

Клас	Кісткова провідність, с				T	p _t
	Хлопці		Дівчата			
	n	$\bar{X} \pm \sigma$	n	$\bar{X} \pm \sigma$		
5	15	16,9±1,2	6	15,4±1,2	37,0	< 0,05
6	15	16,3±1,4	10	15,9±1,8	115,0	> 0,05
7	6	15,8±1,9	16	15,4±1,5	73,0	> 0,05
8	15	16,2±1,7	6	16,3±1,3	67,5	> 0,05
9	8	14,8±0,8	6	15,7±1,2	52,5	> 0,05
10	6	15,6±1,7	8	14,7±1,2	52,0	> 0,05

Примітка. n – кількість учнів; c – секунда; T – критерій Уайта; p_t – достовірність відмінностей за критерієм Уайта.

ності досліджувалися з використанням камертону з частотою 2048 Гц. Такі дослідження дають уявлення про стан звукопровідного і звукосприймаючого апарату [7].

Результати дослідження тривалості чутності звуку при кістковій провідності дітей середнього шкільного віку з вадами зору надані в таблиці

Найкращі показники кісткової провідності спостерігалися у хлопців 5-го та дівчат 8-го класів ($16,9 \pm 1,2$ с та $16,3 \pm 1,3$ с, відповідно).

Розглядаючи показники тривалості чутності звуку при кістковій провідності у статевому аспекті виявлено, що в учнів 5-го класу показники хлопців достовірно перевищують показники дівчат.

Порівняння результатів дослідження з нормою, запропонованою авторами [4], виявило, що середні результати тривалості чутності звуку при кістковій провідності були нижче норми (норма показників кісткової провідності відповідає 20 с).

Висновки:

1. Аналіз літературних джерел свідчить про необхідність дослідження показників тривалості чутності звуку при кістковій провідності у дітей середнього шкільного віку з вадами зору.

2. Дослідження дозволило виявити, що найкращі показники тривалості чутності звуку при кістковій провідності спостерігалися у хлопців 5-го та дівчат 8-го класів.

3. Зниження показників тривалості чутності звуку при кістковій провідності потребує пошуку шляхів їх покращення.

Перспективи подальших досліджень. Розробка, підбір та модернізація засобів і методів покращення показників функціонального стану слухової сенсорної системи та впровадження їх у практику фізичного виховання дітей середнього шкільного віку з вадами зору.

Список використаної літератури:

1. Ермаков В. П. Развитие, обучение и воспитание детей с нарушениями зрения: [справ.-метод, пособие для учителя] / В. П. Ермаков, Г. А. Якунин. – М. : Просвещение, 1990. – 223 с.

2. Кузьменко І. О. Розвиток координаційних здібностей школярів середніх класів з урахуванням функціонального стану сенсорних функцій : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту : 24.00.02 / І. О. Кузьменко. – Харків : ХДАФК, 2013. – 20 с.

3. Ровний А. С. Сенсорні механізми управління точнісними рухами людини / А. С. Ровний. – Харків : ХДАФК, 2001. – 220 с.

4. Руководство к практическим занятиям по физиологии : [учеб. пособие] / [В. П. Дегте-рев, Г. В. Кушнарєва, Р. П. Фенькина и др.] ; под ред. Г. И. Косицкого, В. А. Полянцева. – М. : Медицина, 1988. – 288 с.

5. Физиология сенсорных систем: [учебное пособие для вузов] / Под общ. ред. чл.-корр. Российской Академии наук, проф. Я. А. Альтмана. – СПб. : «Паритет», 2003. – 352 с.

6. Шестерова Л. Є. Вплив рівня активності сенсорних функцій на удосконалення рухових здібностей школярів середніх класів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Л. Є. Шестерова. – Харків : ХДАФК, 2004. – 18 с.

7. Шипицына Л. М. Анатомия, физиология и патология органов слуха, речи и зрения: [учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Л. М. Шипицына, И. А. Вартамян. – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 432 с.